

SKRIFTLIGT SPÖRSMÅL 106/2011 rd

Ändring av namnlagen

Till riksdagens talman

I Finland är alla medborgare enligt lag skyldiga att ha förnamn och efternamn. Då ett par ingår äktenskap kan de välja att ta ett gemensamt efternamn eller behålla sina ursprungliga. Barn får antingen sina föräldrars gemensamma efternamn eller det efternamn som någondera föräldern har. Då föräldrarna har olika efternamn får man välja vilketdera man ger åt barnet.

I många länder (bl.a. Sverige, Norge, Danmark och Island) är det idag möjligt att åt barnet ge båda föräldrarnas efternamn även då de är olika. Det andra efternamnet blir då ett så kallat mellannamn och barnet kan således ha två efternamn som förknippar denne till föräldrarna. Det finns en vilja att införa mellannamn även i Finland så att föräldrar med olika efternamn inte skulle behöva välja vilket av deras efternamn de ger åt sitt barn. Barnet skulle istället bära bådas efternamn; det ena som mellannamn och det andra som efternamn.

I den svenska namnlagstiftningen sägs att en person med flera än ett efternamn själv kan välja vilket man använder i vardagen. Då personen gifter sig gäller samma regler för efternamn som för personer utan mellannamn, det vill säga man kan välja att ta ett gemensamt efternamn med maken eller hålla kvar sitt ursprungliga. Det är endast tillåtet att ha ett mellannamn.

Med hänvisning till det som anförs ovan får jag i den ordning 27 § riksdagens arbetsordning förskriva ställa följande spörsmål till den minister som saken gäller:

Har regeringen övervägt en ändring av namnlagen så att det även i Finland skulle vara möjligt att ta i bruk mellannamn?

Helsingfors den 23 september 2011

Christina Gestrin /sv

KIRJALLINEN KYSYMYS 106/2011 vp**Nimilain muuttaminen*****Eduskunnan puhemiehelle***

Suomessa tulee lain mukaan kaikilla kansalaisilla olla etunimi ja sukunimi. Parin solmiessa avioliiton he voivat ottaa yhteisen sukunimen tai pitää alkuperäiset sukunimensä. Lapsi saa joko vanhempien yhteisen sukunimen tai jommankumman vanhemman sukunimen. Kun vanhemmilla on eri sukunimet, he voivat valita kumman sukunimi lapselle annetaan.

Monissa maissa (mm. Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa ja Islannissa) on nykyisin mahdollista antaa lapselle molempien vanhempien sukunimi, vaikka kyseessä olisivatkin eri sukunimet. Toisesta sukunimestä tulee tuolloin ns. välinimi, ja lapsella voi siis olla kaksi sukunimeä, jotka yhdistävät hänet vanhempiinsa. Suomessakin on halua välinimen käyttöönottoon siten, että eri sukunimisten vanhempien ei tarvitsisi valita, kumman sukunimen he antavat lapselleen. Lapsella

sen sijaan olisi molempien sukunimi, toinen välinimenä ja toinen sukunimenä.

Ruotsin nimilainsäädännössä todetaan, että henkilö, jolla on yhtä useampia sukunimiä, voi itse valita, mitä hän tavallisesti käyttää. Henkilön avioituessa sukunimeä koskevat samat säännökset kuin henkilöillä, joilla ei ole välinimeä. Toisin sanoen hän voi valita yhteisen sukunimen puolisonsa kanssa tai pitää alkuperäisen sukunimensä. Ainoastaan yksi välinimi on sallittu.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko hallitus harkinnut nimilain muuttamista siten, että välinimen käyttöönotto on Suomessakin mahdollista?

Helsingissä 23 päivänä syyskuuta 2011

Christina Gestrin /r

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Christina Gestrinin /r näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 106/2011 vp:

Onko hallitus harkinnut nimilain muuttamista siten, että välinimen käyttöönotto on Suomessakin mahdollista?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Lapsen sukunimen määräytymisestä säädetään nimilain (694/1985) 2 luvussa. Lain §:n mukaan lapsi saa syntyessään sen sukunimen, joka vanhemmilla on lapsen syntymän hetkellä, jos vanhemmilla on yhteinen sukunimi. Jos vanhemmilla ei ole yhteistä sukunimeä, lapsi saa sen sukunimen, jonka vanhemmat ilmoittavat lapsen sukunimeksi ja joka jommallakummalla vanhemmalla on ilmoitusta tehtäessä. Jos vanhemmat eivät tee tällaista ilmoitusta, lapsi saa sen sukunimen, joka äidillä on. Jommallakummalla vanhemmalla mahdollisesti henkilökohtaisessa käytössä oleva sukunimi ei kuitenkaan periädy lapselle.

Vihkimisilmoitusten perusteella vuosina 2007—2010 koottujen tilastojen mukaan keskimäärin noin 78 prosenttia avioliittoon vihityistä pareista otti käyttöön yhteisen sukunimen. Näissä tapauksissa noin 7 prosentissa avioliitoista toinen puolisoista otti aiemman sukunimensä henkilökohtaiseen käyttöön yhteisen sukunimen edellä. Puolisot säilyttivät omat nimensä keskimää-

rin 22 prosentissa tapauksista. Tilastojen mukaan miehen sukunimen ottaminen puolisoiden yhteiseksi nimeksi on selvästi yleisin vaihtoehto, mutta tilastot osoittavat myös sen, että kaikkia nimilain tarjoamia vaihtoehtoja puolisoiden sukunimeksi käytetään.

Nimilain muuttaminen siten, että lapselle voitaisiin antaa niin sanottu väli- tai yhdistelmänimi, laajentaisi vanhempien oikeutta päättää lapsen sukunimestä. Samalla se kuitenkin toisi lainsäädäntöömme suomalaiselle nimikäytännölle vieraan elementin ja lisäisi nimilainsäädännön monimutkaisuutta. Erityisiä ongelmia aiheutuisi yhdistelmänimien periytymisestä, mitä kysymystä on tarkemmin selostettu aiempaan samansisältöiseen kirjalliseen kysymykseen KK 623/2007 vp annetussa vastauksessa. On myös syytä mainita, että nimilain 4 luvussa säädetään sukunimen muuttamisesta uudeksi sukunimeksi. Näin ollen perheet, joissa koetaan olevan erityisiä syitä saada lapsen sukunimi määräytymään nimilaista poikkeavalla tavalla, voivat saattaa kysymyksen viranomaisen ratkaistavaksi.

Oikeusministeriön havaintojen mukaan nimilainsäädäntöä voidaan pitää sukunimiä koskevilta osiltaan pääosin tarkoituksenmukaisena, eikä edellä kuvattujen tilastojen perusteella eikä muutoinkaan ole havaittavissa muutoksia, joiden vuoksi lain muuttaminen ehdotetulla tavalla olisi tällä hetkellä ajankohtaista. Oikeusministeriö kuitenkin seuraa nimilain mahdollisia muutostarpeita myös jatkossa.

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 2011

Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 106/2011 rd undertecknat av riksdagsledamot Christina Gestrin /sv:

Har regeringen övervägt en ändring av namnlagen så att det även i Finland skulle vara möjligt att ta i bruk mellan-namn?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Bestämmelserna om barns släktnamn finns i 2 kap. i namnlagen (694/1985). Enligt lagens 2 § får ett barn vid födelsen det släktnamn som föräldrarna har när barnet föds, om föräldrarna har gemensamt släktnamn. Har föräldrarna inte gemensamt släktnamn, får barnet det släktnamn som föräldrarna anmäler som barnets släktnamn och som någondera av föräldrarna har när anmälan görs. Om anmälan inte görs får barnet moderns släktnamn. Ett släktnamn som någondera föräldern eventuellt använder personligen förvärvas däremot inte av barnet.

Statistik på vigselannonser 2007—2010 visar att ett gemensamt släktnamn togs av i snitt ca 78 procent av de par som vigdes till äktenskap. I ca 7 procent av dessa äktenskap anmälde den ena parten att han eller hon ville använda sitt tidigare släktnamn personligen framför det gemensamma släktnamnet. I snitt förekom det i 22 procent av fallen att makarna höll kvar sina egna släktnamn.

Statistiken visar att det vanligaste är att makarna tar mannens namn som gemensamt släktnamn, men statistiken ger också vid handen att paren använder sig av alla de alternativ som namnlagen möjliggör.

En ändring av namnlagen så att ett barn kunde få ett s.k. mellannamn eller ett dubbelnamn skulle öka föräldrarnas rätt att besluta om barnets släktnamn. Samtidigt skulle det dock föra in ett främmande element i det finska namnbruket och öka namnlagstiftningens komplexitet. Frågan om hur ett dubbelnamn ska gå i arv skulle medföra särskilda problem. Detta har närmare behandlats i svaret på ett tidigare skriftligt spörsmål med samma innehåll, SS 623/2007 rd. Det finns också skäl att nämna att det i 4 kap. i namnlagen finns bestämmelser om ändring av ett släktnamn till nytt släktnamn. De familjer som upplever att det finns särskilda skäl för att ett barns släktnamn ska bestämmas på ett sätt som avviker från namnlagen kan därför föra frågan till myndigheterna för avgörande.

Justitieministeriet har gjort iakttagelsen att namnlagen huvudsakligen kan anses vara ändamålsenlig till de delar som gäller släktnamn. Man kan inte utifrån den statistik som beskrivits ovan och inte heller annars notera några sådana förändringar som skulle aktualisera en ändring av lagen på föreslaget sätt. Justitieministeriet kommer dock att följa behovet av eventuella ändringar i fråga om namnlagen också i fortsättningen.

Helsingfors den 12 oktober 2011

Justitieminister Anna-Maja Henriksson